יד א מיי׳ פ״ג מהלכות פרה

הלכה ב: הלכה ב: שו ב מיי פ"ג מהלכות עבודת יום הכפורים

שו ג מיי׳ פי״א מהל׳ טומאת

הלכה יא ופ"ד הלכה יו:

תורה אור השלם

1. ונתתם אתה אל אלעזר

הכהו והוציא אתה אל

מחוץ לַמַּחֲנֶה וְשָׁחֵט אֹתָה

2. וֹאת חֲקַת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר

צְּוָה יְיָ לֵאמר דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךְ פְּרָה

אָדְמָּה הְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּה מוּם אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ

ַכּיִּי בִּיּי בַּיּ 3. וְהִקְּרִיב אַהֶרֹן אֶת פָּר הַחַשָּאת אֲשֶׁר לוֹ וְבִפֶּר

בַּעֵדוֹ וּבָעַד בֵּיתוֹ וְשַׁחַט אֵת בַּעַדוֹ וּבָעַד בַּיתוֹ וְשַׁחַט אֵת

ניי תוויקאור אָנָשֶּוֹ לוי. ויקרא טז יא 4. וְהָיְתָה זֹאת לְכֶם לְחֻקַּת.

עולם לכפר על בני ישראל

ויעש כאשר צוה יי את

ַנַבֶּש בַּנְגָשָׁ בָּנְיָשׁ משָׁה: ויקרא טז לד 5. וְשָׂרַף אֶת הַפְּרָה לְעֵינָיו

את ערה ואת בשרה ואת

יָשְרְשָׁה יִשְׂרְף: דְּמָה עַל פִּרְשָׁה יִשְׂרְף: במדבר יט ה

הגהות מהר"י

לנדא

[ħ] גמרא איתמר שחיטת פרה ופרו. מיי' פ"א מהלכות

פסולי המוקדשין הלכה ב:

פַר הַחַטַאת אַשר לו:

לפניו:

במדבר יט ג

לרעת הלכה א סמג עשין

ל) וברכות ה: יו שבת לו. שבועות טו. מנחות קי.], ב) [יבמות לג:], ג) מנחות ב) ובחים יד: סח: ע"ם. ה. ו:ן, ה) נע"ו כג: שבועות יא: זבחים יד: סח: מנחות ו: בכורות כה. תמורה כ.], 1) [לקמן מג.], 1) [ל"ל לנגע לרעת], מ) [ל"ל למוכה], מ) [ועי מוספות לקמן מג. ד"ה הכל כשרין כו"ן,

הגהות הגר"א

[א] גם' דאמר ר' זירא. נ"ב אמר רב: [ב] שם אילימא למעוטי מילוי מים וקידוש למשמרת למי נדה כתיב אלא אסיפת והשלכת עץ כו' כל"ל:

מוסף רש"י

ואמר רב עלה. לפרושי למילתיה, מה טעס פסולה, אלעזר וחוקה שנינו בה. בשחיטתה ונתתם דכתיב אותה אל אלעזר הכהן ושחט וכתיב בפרה חוקה, וכל היכא דכתיב חוקה עכובא (זבחים יד:). שחיטה לאו עבודה היא. מלאמכערו נה כל הפסולים (זבחים יד:). שאני פרה דקדשי בדק הבית היא. לא קרנה למונח, ולהכי קרי ליה נדק הבית, כלומר דדין בדק הבית אית לה (תמורה ב.) כלומר אים לה (תמורה כ.) כלומר אינה מקדשי מובח ליקדש קדושת הגוף (שבועות יא:) תשוכות עכולה (זבחים סח:) דטעמא דשחיטתה פסולה בזר לשנותו לשתישום פשונים כת לאו משום דעבודה היא, דהא קדשי בדק הבית דלא שייכי בהו עבודה, אלא גזירת (מנחות ו:) וחילוק טעס זה אינו מנונום נובודה דהא אינה חים מוכח אלא קדושת קדושת מוכח אלא קדושת דמים בעלמא כקדשי בדק הבית ועל כרחך טעם הפוסל בה לאו משום חורת עבודה אלא גזירת הכתוב בעלמא היא. אבל בחדשי מזבח דשייכי בה עבודות לא חשיבא להיות עבודה (זבחים יד:). ולאו כל דכן הוא. נקדשי נדק בל דכן הוא. נקוטי נזק הבית חשובה עבודה בקדטי מזבח לא כל שכן (מנחות ה). אמר רב שישא. לעולם לאו עבודה היא והאי דבעי כהן גבי פרה אדומה גזירת הכתוב

תום' ישנים

היא, מידי דהוה אמראות

שאיו לחלה ונראה לרדינו שחק נחנק. ונוחה נוצים לפרש איפכא דבקולחת הוי חוך השריפה אבל נכפפת הולכת האש וזוה ממקומה ואין זה שריפה. כדי שיהא כולן באגודה אחת. פי ה"ר יוסף לפי שהן דברים קטנים והידור מצוה הוא זה. וריב"א פירש שמא ילפינן מאגודת אזוב שממו יפיק מהוגדמו מווכ דמגרים לקיחה לקיחה כי התם דכתיב [שמות יב, כב] ולקחתם לכם אגודת אזוב כדילפינן נמי בסוכה [יא, ב] גבי לולב לקיחה

נטוכה דית, כן גבי מונג נקימה לקימה מהמס. ושל שעיר המשתלח משקל שני סלעים. תיתה אי טעתא משום דבעי חלוקה בשני (סלעים) [שקלים] סגי, דהא

(סננים) [מקנים] פני, דהת בנינן אל של, במנינן לה בנינן לה של בנינן לוא של, במנינן לה בנינן לוא של, במנינן לה מכי, חד א[בר] משקל שקל. דסבינה ליה שמה לה בעינן הכי, חד מומה דהכי נמי ומאין טעמא דמאן דאמר (ד') [יי] וזוים כי למה לרין כל כך, אי משום חלוקה בשני סלניים סגי כדפרישית לעיל, ובהא איכא למימר דפשיטא ליה דמשום פרסומי ניסא שמלבין לריך יוחר. רביא בר (קיש) [קיםי] שבפר בשעיר המשתלה. אין זה סימן גמור דהכי נמי הוה מלי למימר כפרה אדומה דאמרינן במועד קטן [כת, א] למה נסמכה פרשת מיחם מרים המשתלהם כה של הדומה, מה פרה אדומה במפרת אף מיתה לדיקים מכפרת, אלא זה היה יודע שהיו של שלורי משעיר המשמלה. או מונה לה של היובר במולה ביו בניל בריינו מונה ביו בניל בריינו בריינו של בריינו מונה בריינו בריינו בריינו בריינו להיה של היו מונה ביו בניל בריינו בריינו

של פרה משקל עשר זוו. דבעיה כובד: של שעיר. דבעיה חלוקה משקל שני סלעים ודייה בכך: של מלורע. דלא הא ולא הא סגי ליה בשקל: הכי גרסינן פליגי כה ר"ש כן חלפחה ורכנן בפרה: וסימן. שלא תטעה לומר שאחד היה אומר משקל שני סלעים

משנה זו תהא לך סימן ששנינו (מנחות דף קי.) אחד המרבה ואחד הממעיט שעיר פרה משקל עשרה זוז בושל שעיר המשתלח משקל שני סלעים בושל מצורע ובלבד שיכוין לבו לשמים בסימן זה תזכור לומר שהאחד נתן בה שיעור המרבה מכולן והאחד נתן בה שיעור וקא ממעט מכולן אבל שיעור בינוני לא החכר כאן: לא בפרה פליגי. בלשון של פרה: וההוא יומא. דאיפליגי בה נח רביא בר קיסי. שם חכם: מכפרת מיתת לדיקים מכפרת כדאמר בעלמא (מועד קטן דף כח.) למה נסמכה מיתת אהרן לבגדי כהונה לומר לך מה בגדי כהונה מכפרין אף מיתת לדיקים מכפרת: של פרו. פר כהן גדול של יוה"כ: אלעור וחוקה. אלעור כתיב בה ונתתם אותה אל אלעזר הכהן וגו' (במדבר יט) וכתיב (שם) זאת חקת התורה וכל היכא דכתי׳ חוקה עיכוצא הוא: אהרן וחוקה. דכתיב (ויקרא טו) והקריב אהרן את פר החטחת חשר לו וכפר וגו׳ ושחט את פר החטאת אשר לו וגו' וכתיב באחרי מות בענינא (שם) והיתה זאת לכם לחקת עולם לכפר על בני ישראל: שחיטה לאו עבודה היא. ולא קיימא חוקה אשחיטה: שאני פרה דקדשי בדק הבית היא. כלומר אין בה קדושת המזבח אלא קדושת דמים בעלמא שהרי שחיטתה בהר המשחה הלכך אין לד עבודות נחלקות בה וכל העבודות שוות בה: ולא כל דכן הוא. בתמיה אשחיטת פרו דקדושת הגוף היא לא כתיבא חוקה ואשחיטת פרה כתיבא חוקה ומיפסלא בזר: אמראות נגעים. דכתיב (ויקרא יג) י) (כנגע נראה) והובא אל אהרן הכהן: ושחט חותה לפניו. מדכתיב לפניו מכלל דהשחיטה לאו אאלעזר קאי אלא ושחט אותה אחר לפני אלעזר: ורב. לעולם אלעזר שחטה ומאי לפניו שלא יסיח דעתו משמירתה: דהשתא הוא דמתכשרא פרה. שהרי כל עצמה אינה עשויה אלא לאפרה:

> למעוטי מאי. דלא פסיל בה היסח הדעת במעשה פרה: אסיפה אפרה. ואסף איש טהור וגו׳ (במדבר יט): ומילוי מים. לתת חי לתוך אפר להזות: לקידוש. יחד: האפר על (ט מים ומערבן נתינת למשמרת

משקל שקל אמר ר' יוחנן פליגי בה ר"ש בן חלפתא ורבנן בפרה חד אמר משקל עשרה וחד אמר משקל שקל וסימניך שחד המרבה ואחד הממעים אמר ליה ר' ירמיה מדיפתי לרבינא לא בפרה פליגי אלא בשעיר המשתלח פליגי וההוא יומא נח נפשיה דרביא בר קיםי ואנחו בה סימנא רביא [בר] קיםי מכפר כשעיר המשתלח אמר ר' יצחק שתי שחיטות שמעתי אחת של פרה ואחת של פרו אחת כשרה בזר ואחת פסולה בזר ולא ידענא הי מינייהו 🖻 איתמר שחימת פרה ופרו רב ושמואל חד אמר פרה פסולה פרו כשרה וחד אמר יפרו פסולה פרה כשרה תסתיים דרב הוא דאמר פרה פסולה מדאמר ר' זירא מו ישחימת פרה בזר פסולה ואמר רב עלה יאלעזר יוחוקה שנינו בה ורב מאי שנא פרה דכתיב אלעזר וחוקה פרוַ נמי הא כתיב 3אהרן ⁴וחוקה ישחימה לאו עבודה היא אי הכי פרה נמי שאני פרה ®דקדשי בדק הבית היא ולאו כל דכן הוא אמר רב שישא בריה דרב אידי מידי דהוה אמראות נגעים דלאו עבודה היא ובעיא כהונה ולשמואל דאמר פרו פסולה מאי שנא פרו דכתיב אהרן וחוקה פרה נמי הא כתיב אלעזר וחוקה שאני התם דכתיב ושחם אותה ילפניו שיהא זר שוחם ואלעזר רואה ורב שלא יסיח דעתו ממנה ושמואל שלא יסיח דעתו מנא ליה נפקא ליה ימושרף את הפרה לעיניו ורב חד בשחימה וחד בשריפה וצריכא דאי כתב רחמנא בשחימה משום דתחילת עבודה היא אבל שריפה אימא לא צריכא ואי כתב רחמנא בשריפה משום דהשתא הוא דמתכשרא פרה אבל שחימה אימא לא צריכא למעומי מאי אילימא למעומי בן אסיפת אפרה ומילוי מים לקידוש

שחיטה שהיא פסולה בזר כגון שחיטת פרה ורבינו שמשון מפרש לאו עבודה דגבי קבלה בעינן שהמקבל יעמוד בפנים ובשחיטה אם עמד והושיט ידו לפנים ושחט כשר כדדרשינן בפרק כל הפסולין (שם דף לב:) בן הבקר לפני ה' והוא בעלמו הקשה לשמעון התימני דפליג התם ואמר שיהו ידיו של שוחט לפנים מן הנשחט מאי איכא למימר מיהו מלי למימר דאפי׳ לשמעון התימני שחיטה לאו עבודה היא שהרי בקדשי קדשים לריך שיעמוד המקבל בלפון כדדרשינן

למשמרת בפרק איזהו מקומן (שם דף מח.) מולקח לו יקח ובשוחט לא בעינן שיעמוד השוחט בלפון וכי פריך בפ"ק דובחים (דף יד:) ובפ"ק דמנחות (דף ו:) והאמר רב שחיטת פרה בזר פסולה ומשני

בי אתא רבין פירשה משמיה דר' יונתן של פרה משקל י' סלעים.

תנאי היא דלר׳ יונתן לית ליה כובד שמא רבין ס"ל כשינויא דאביי

דאמר כאן בקולחת כאן בנכפפת ואפי׳ לספרים דגרסי כי אתא

משום כובד אע"ג דר' יונתן לא חייש לכובד כדאמר רבא

רבין פירשה משמיה דר' יוחנן לריך

לתרך כן דמ"מ אליבא דר' יונתן

פירשה דחיהו חמר ג' לשונות שמעתי

אי נמי י"ל ג' לשונות שמעתי דקאמר

אליבא למאן דאית ליה כובד ושמעתי

קאמר וליה לא סבירא ליה:

שחיםה לאו עבודה היא.

משום דכשירה בזר ותימה הוא

דבפ"ק דובחים (דף יד:) פריך והרי

שחיטה דא"א לבטלה וכשירה בזר

ומשני שחיטה לאו עבודה היא

והשתא מה תשובה היא זו שהרי

החשה שהיה לה ליפסל בזר כיון

דא"א לבטלה ופירש רבינו יעקב

מאורליינ"ש דלאו עבודה היא דנוהגת

אפי׳ בחולין וקשה א״כ מאי פריך

עלה התם והאמר רב שחיטת פרה

בזר פסולה בשלמא לפרש"י פריך

שפיר אבל לפירוש רבינו יעקב מאי

פריך נהי דשחיטת פרה פסולה בזר

מ"מ לאו עבודה היא כיון דנוהגת

נמי בחולין והיה נראה ליישב פרש"י

מדהוכשרו בה כל הפסולין והלא יש

בכל דוכתה פרש"י

שאני פרה דקדשי בדק הבית היא תימה ליפרך מפרו של אהרן למאן דאמר פסולה בזר ולא הוה מצי לשנויי הכי ואמר לי מורי הרב ר' שמואל בר שלמה בשם הר' יוסף קלצון זצ"ל דמהתם ליכא למיפרך דהתם לאו משום דעבודה היא דהא פסולה אפי׳ בשאר הכהנים אלא בכ״ג לחודיה אלא גלי רחמנא דבעינן בעלים מידי דהוה אסמיכה דלאו עבודה היא דבעינן בעלים: שאני פרה דקרשי בדק הבית היא. והכי נמי אמרינן בפ"ק דובחים (דף יד:) ובפ"ק דמנחות (דף ו:) ובפ"ק דשבועות (דף יה:) וקשה מכאן לפרש"י שפירש בריש פ' אין מעמידין (ע"ז דף כג: ושם) גבי ש"מ פרה קדשי מובח היא דאי קדשי בדק הבית היא מי מיפסלא ברביעה אלא מעתה תיפסל ביוצא דופן אלמה תניא ופסולה ביוצא דופן ור״ש מכשיר אלא שאני פרה הואיל והמום פוסל בה דבר ערוה ועבודת כוכבים פוסל בה ופרש"י דלרבנן קדשי מזבח היא ולהכי מיפסלא ברביעה וביוצא דופן ולר"ש קדשי בדק הבית היא ולהכי לא מיפסלא ביולא דופן והאי דמודה ר"ש דמיפסלא ברביעה משום דכיון דהמום פוסל בה דבר ערוה ועבודת כוכבים פוסלין בה וקשה לפי׳ דא״כ כל סתמי דהש״ם בכמה דוכתי דקאמר פרה קדשי בדק הבית היא כר״ש ולא כרבנן ושם מפורש ובפרק קמא דחולין (דף יא. ד"ה חטאח) בשמעתא דמנא הא מילחא דאולי בתר רובא הארכתי:

למעומי מאי אילימא למעומי אסיפת אפרה בו'. מימה לי מאי קאמר למעוטי מאי וכי חובה הוא שיש לי למעט וליכא למימר משום דהוי שחיטה ושריפה שני כחובים הבאים כאחד ואין מלמדין דאדרבה אינן באין כאחד דהא מיצרך צריכי ונראה דע"כ היסח הדעת לא פסיל בכולהו דאי פסיל בכולהו מאי איצטריך למיכתב בשחיטה ובשריפה דלא אתו מהדדי ליכתביה גבי אסיפת אפרה או מילוי מימיה או

באחת מן השאר שאינן תחילת עבודה ולא עבודה דהשתא הוא דמתכשרה פרה וניתו כולהו וניגמר מינה למאי הילכתא כתביה בתרמי שיש בכל חדא מילחא דחשיבותא אלא שמע מינה למעוטי עבודה שאין לה שום חשיבותא דלא פסל בה היסח הדעת והיינו דקאמר למעוטי מאי: למשמרת

כן ולפרש שחיטה לאו עבודה היא כיון דהוכשרו בה כל הפסולין ואפי׳ נשים ועבדים וטמאים מסתמא לא חשיבא עבודה לפני המקום מאיזה טעם שיהא או משום דנוהגת נמי בחולין או משום טעמא אחרינא והדר פריך מנא לך דלאו עבודה היא

רבינו חננאל

חלוקת ר' שמעון בן חלפתא ורבונזז בתלמוד א״י היא[¢]). שתי סלעים כו׳, עד לקח רהז שוי אילים לחוליז אחד עשרה זין, היפה שתי סלעים יקרב לאשמו והשני למעילתו עשרה זיין, אינון שתי סלעים וחומשיהן והן שתי סלעים וחצי סלע דהוא חומשא מלבר. **איתמר** שחיטת פרה אדומה ושחיטת פר כהן גדול ביום הכפורים בזר, פליגי רב ושמואל, חד אמר פרה פסולה ופרו כשר. וחד ואסיק, רב אמר שחיטת יום הכפורים כשרה פו יום הכפודים כשודה בזר, ושחיטה לאו עבודה היא. אבל שחיטת פרה בזר פסולה, מ"ט אלעזר וחוקה כתיב בה, אלעזר ונתתם אותה אל הרהז והוציא אוחה אל מחוץ דשחיטה בכל מקום כשרה רזר ואפילו רפר יום הכפורים הכא דכתיב ושחט אותה, מידי דהוה אמראות נגעים להורות לטמא או לטהר, הכא נמי בשחיטת פרה אדומה כהן. חוקה, שנאמר זאת ...,. ייוקות, שנאמר זאת חוקה התורה וגו". ושמואל אמר שחיטת פרו פסולה בזר מאי טעמא אהרן וחוקה . כתיב ביה, אבל שחיטת פרה

אדומה כשר בזר שנאמר ושחט אותה לפניו, דייק לפניו, ואמר לפניו שיהא זר שוחט ואלעזר רואה. שלא יסיח דעתו ממנה, ללמד כי היסח הדעת פוסל בה. ושמואל אמר שלא יסיח דעתו ממנה מלעיניו מפיק ליה, שנאמר ושרף את הפרה לעיניו. ורב. הזהיר בשחיטה והזהיר בשריפה על הסח הדעת וצריכי כו׳. ושמואל אמר בחדא סגיא. לפניו

דפליג ר׳ שמעון ואים ליה קדשי בדק הבית היא, אלא כיון דאמרת מטאת קרייה רחמנא מיפסל ביוצא דופן אפילו לר׳ שמעון. וכי חימא ר׳ שמעון לית ליה כ׳ אלא שאני פרה הואיל ומומה פוסל בה כו׳, משמע שסוחר טעמא דמטאת קרייה רחמנא ובא לומר דלר׳ שמעון